

Ο Άδης κάτω στένων βοά: Κατελύθη μου η εξουσία!

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος](#)

Το Άγιο και Μεγάλο Σάββατο είναι μια ξεχωριστή ημέρα για την Εκκλησία μας. Τιμάμε κατ' αυτή τη θεόσωμη ταφή και την εις Άδου κάθοδο του Κυρίου και Θεού μας Ιησού Χριστού. Την οδύνη μας για τα σωτήρια παθήματα του Λυτρωτή μας διαδέχεται η θλίψη, η σιωπή και η περισυλλογή.

Με την καρδιά σφιγμένη από τη βίωση των Αγίων Παθών της Μεγάλης Παρασκευής, βιώνουμε την αγία αυτή ημέρα έναν μεγάλο θρίαμβο, το μυστήριο της μεγαλύτερης πάλης όλων των εποχών, της μάχης του Χριστού με τον Άδη. Της πάλης της ζωής με το θάνατο. Εκεί στο σκοτεινό και ανήλιο τόπο των βασάνων, στο φοβερό και αδυσώπητο δεσμωτήριο των ψυχών, στο θλιβερό μεταθανάτιο προορισμό του ανθρώπου, εκείνο το υπερευλογημένο Σάββατο ο Αρχηγός της Ζωής νίκησε το θάνατο με το δικό Του θάνατο και απάλλαξε την ανθρωπότητα από την τυραννία του Σατανά. Τον σύντριψε και κατέλυσε το σκοτεινό του βασίλειο. Για τους πιστούς του Χριστού η κυριαρχία του διαβόλου, ο θάνατος και ο

Άδης αποτελούν πια εφιαλτικό παρελθόν, ένα φρικιαστικό όνειρο, το οποίο δε μπορεί να επαναληφτεί, διότι η βασιλεία του Χριστού μας είναι πια η μόνη πραγματικότητα, η ατέρμονη πορεία προς τη θέωσή μας και καμιά αντίθετη δύναμη δε μπορεί να την καταλύσει και να την καταλύσει!

Ο Θεάνθρωπος Λυτρωτής μας, αφού καταδέχτηκε να υποστεί τα επώδυνα παθήματα και να θανατωθεί επάνω στο σταυρό, το πνεύμα Του, ενωμένο αδιάσπαστα με τη θεότητά Του, κατήλθε «εν τοις κατωτάτοις της γης και συνέτριψε μοχλούς αιωνίους» κατά τον ιερό υμνογράφο του Πάσχα. Κατέβηκε στον παμφάγο Άδη για να συνεχίσει και εκεί το απολυτρωτικό Του έργο. Κατέβηκε στο φοβερό εκείνο τόπο, όπου βρισκόταν τα πνεύματα όλων των ανθρώπων φυλακισμένα και διατελούντα σε αφάνταστη διαρκή τυραννία για να λύσει τα πικρά προαιώνια δεσμά τους.

Ο Άδης υπήρξε εφεύρημα του διαβόλου για να κατακρατεί τα πνεύματα των ανθρώπων σε παντοτινή αιχμαλωσία και τιμωρία και να τα εμποδίζει να αναχθούν στην σφαίρα της κατά χάριν θεώσεώς των, όπως ήταν πλασμένα και προορισμένα, εκεί όπου «ο σκώληξ ου τελευτά και το πυρ ου σβέννυται» (Μαρκ.9,43). Παρακινημένος από ασύλληπτο μίσος κατά του Θεού και μη μπορώντας να πλήξει Αυτόν, ξέσπασε κατά του κορυφαίου δημιουργήματός Του, τον άνθρωπο. Δεν άντεχε να βλέπει τον άνθρωπο να ευδαιμονεί κοντά στο Θεό και γι' αυτό τον παρέσυρε στην αμαρτία και τον απομάκρυνε από Εκείνον. Η βαριά πύλη του Άδη, της φρικτής κολάσεως, άνοιξε την αποφράδα εκείνη ημέρα της πτώσεως των πρωτοπλάστων, όχι την ώρα που «έφαγαν τον καρπό» της γνώσεως του καλού και

του κακού, αλλά την ώρα του φοβερού διαλόγου τους με το Θεό, όπου δεν εξεδήλωσαν ίχνος μεταμέλειας για την παρακοή τους. Όταν μετέθεταν την ευθύνη της παρακοής τους ακόμη και σ' αυτόν το Δημιουργό τους! Την ίδια ημέρα ο «Κήπος της Εδέμ» έκλεισε οριστικά για κάθε ανθρώπινο πρόσωπο. Το χερουβίμ με την φλόγινη ρομφαία φύλαγε την πύλη του Παραδείσου, ώστε να μην εισέλθει κανένας, όσο δίκαιος και αν ήταν(Γεν.3,24). Προορισμός λοιπόν πάντων, δικαίων και αδίκων ήταν το φρικτό δεσμοκτήριο του σκοτεινού Άδη.

Είναι θεμελιώδης πίστη της Εκκλησίας μας πως τα «πεπεδημένα» πνεύματα των ανθρώπων στον Άδη ανέμεναν και αυτά την απολύτρωσή τους. Οι θεόπνευστοι προφήτες και οι δίκαιοι της παλιάς εποχής προανήγγειλαν και καλλιεργούσαν τη βέβαιη ελπίδα της απολυτρώσεώς τους από τα βάσανα της κολάσεως στο Θείο Πρόσωπο του αναμενόμενου Μεσσία, ο Οποίος θα έσωζε «παγγενή τον Αδάμ».Ο Κύριος «θανατοί και ζωογονεί, κατάγει εις άδου και ανάγει» (Α΄ Βασιλ.2,6).Ο Ωσηέ είχε προφητεύσει: «Υγιάσει(ο Κύριος) ημάς μετά δύο ημέρας, εν τη τρίτη ημέρα εξαναστηθώμεθα και ζησόμεθα ενώπιον αυτού» (Ωσηέ 6,1). Ο Ησαΐας προείπε:«Αναστήσονται οι νεκροί και εγερθήσονται οι εν τοις μνημείοις» (Ησ.26,19). Επίσης ο Ψαλμωδός προφήτευσε: «Κατέβη εις άδου η δόξα σου, η πολλή ευφροσύνη σου» (Ησ.14,13), προαναγγέλλοντας σαφώς την κάθοδο του Μεσσία στον Άδη. Βεβαίως δεχόμαστε την εκδοχή πως, όπως και στη γη, υπήρχαν και στον κόσμο των ψυχών άπιστοι, οι οποίοι δεν είχαν την ελπίδα της σωτηρίας και φυσικά δεν πίστεψαν στο κήρυγμα του Χριστού και εν τέλει αποτέλεσαν τους ένοικους του Άδη μετά τη συνανάσταση των νεκρών.

Ο απόστολος Πέτρος αναφέρει κατηγορηματικά πως ο Κύριος μετά την εκπνοή Του ως άνθρωπος επί του σταυρού «θανατωθείς μεν σαρκί, ζωοποιηθείς δε πνεύματι, εν ω και τοις εν φυλακή πνεύμασι πορευθείς εκήρυξεν» (Α΄ Πέτρ.3,19). Κατέβηκε στον Άδη για να κηρύξει το ευαγγέλιο της σωτηρίας και στις αιχμάλωτες ψυχές. Το ίδιο και ο απόστολος Παύλος αναφέρει πως: ο Χριστός «κατέβη εις τα κατώτερα μέρη της γης ... ίνα πληρώσει τα πάντα» (Εφεσ.4,9), θέλοντας να δηλώσει την κάθοδο του Κυρίου στον Άδη, σύμφωνα με την αντίληψη της εποχής του, περί «υπογείου δεσμοκτηρίου».

Σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας μας, η οποία αντλήθηκε από θεόπνευστες μαρτυρίες, η κάθοδος του Κυρίου στον Άδη υπήρξε επεισοδιακή. Μπήκε σαν τον πιο δοξασμένο στρατηλάτη, ματωμένο από τις νικηφόρες μάχες, καταλαμβάνοντας το κάστρο των αντιπάλων του, για να εκδικηθεί σκληρά τους τυράννους του λαού του. Ο προφητάναξ Δαβίδ προείδε ως εξής το φοβερό αυτό γεγονός στον 23ο Ψαλμό, (στ.7-10): Οι άγιοι άγγελοι, οι οποίοι συνόδευαν το πνεύμα του Κυρίου στάθηκαν έξω από τη φοβερή και ζοφερή φυλακή των ψυχών,

τον τρομερό τόπο της βασάνου, τον Άδη και φώναζαν γοερά: «άρατε πύλας οι άρχοντες υμών, και επάρθητε πύλαι αιώνιοι, και εισελεύσεται ο βασιλεύς της δόξης». Οι σκοτεινοί δαίμονες της κολάσεως ρωτούσαν: «Τις εστιν ούτος ο βασιλεύς της δόξης;». Οι άγγελοι απάντησαν: «Κύριος κραταιός και δυνατός, Κύριος δυνατός εν πολέμω»! Ο Ησαΐας είχε προφητεύσει την ήττα του Άδη: «Ο άδης κάτωθεν επικράνθη συναντήσας σοι, συνηγέρθησαν (εν Αυτώ) πάντες» (Ησ.53,4). Και επίσης ο Ιώβ προείπε: «Ανοίγονται δε σοι πύλαι θανάτου, πυλωροί δε άδου ίδονται σε έπτηξαν» (Ιωβ 38,17). Ο προφήτης Ωσηέσκιρτώντας από άκρατο ενθουσιασμό φώναζε να το ακούσουν όλοι οι άνθρωποι «Πού σου η δίκη σου, θάνατε, πού το κέντρον σου άδη;» (Ωσηέ 13,14).

Αμέσως σωριάστηκαν οι μεγάλες πύλες και εισήλθε ο Χριστός στα απόρθητα ως τότε βασιλεια του Διαβόλου, ως ελευθερωτής των ψυχών, που ήταν δέσμιες από την αρχή της ιστορίας. Άπλετο ουράνιο φως φώτισε για πρώτη φορά τον ανήλιο καταχθόνιο τόπο της κολάσεως. Για πρώτη φορά αγαλλίασαν οι δύσμοιρες δέσμιες ψυχές. Περισσότερο χάρηκαν οι προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίοι είδαν να πραγματοποιείται το προφητικό τους κήρυγμα, διότι έφθασε η πολυπόθητη ημέρα της σωτηρίας του κόσμου. Ο πλέον περιχαρής ήταν ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, ο οποίος σύμφωνα με την εκκλησιαστική μας παράδοση, υπήρξε ο προδρομικός κήρυκας του Χριστού και στον Άδη. Ο Χριστός κήρυξε στα εκεί πνεύματα το ευαγγέλιο της σωτηρίας και όσα από αυτά πίστεψαν στο κήρυγμά Του συναναστήθηκαν μαζί Του, «λύσας τας ωδύνας του θανάτου» σ' αυτούς (Παρξ.2,24).

Οι ιεροί υμνογράφοι του Μεγάλου Σαββάτου απέδωσαν με άφθαστη ποιητικότητα και λυρισμό το μέγα γεγονός της ευλογημένης καθόδου του Κυρίου στον Άδη, της θριαμβευτική Του νίκη κατά του διαβόλου και της καταργήσεως του θανάτου. «Σήμερα... υπνοί η ζωή και Άδης τρέμει, και Αδάμ των δεσμών απολύεται...» (1ο τροπ.άινων, όρθρουΜ.Σαββάτου). «Δεύτε ίδωμεν την ζωήν ημών εν τάφωκειμένην, ίνα τους εν τάφοις κειμένους ζωοποιήση...» (3ο τροπ.άινων,όρθρου Μ. Σαββάτου). «Σήμερα ο Άδης στένων βοά, κατελύθη μου η εξουσία... εγώ είχον τους νεκρούς απ' αιώνος, αλλά ούτος ιδού πάντας εγείρει...» (2οστιχ. Εσπερινού του Πάσχα). «Σήμερα ο Άδης στένων βοά, κατεπόθη μου το κράτος. Ο Ποιμήν εσταυρώθη, και τον Αδάμ ανέστησεν, ών περεβασίλευον εστέρημαι, και ους κατέπιον ισχύσας, πάντας εξήμεσα. Εκένωσε τους τάφους ο σταυρωθείς, και ου ισχύει του θανάτου το κράτος...» (3οστιχ. Εσπερινού Πάσχα)!

Ο θάνατος του Κυρίου και η εκ νεκρών ανάστασή Του συντέλεσαν στη δική μας ζωοποίηση και αναγέννηση: «αυτός παραπλησίως μετέσχε των αυτών, ίνα δια του θανάτου καταργήση τον το κράτος έχοντα του θανάτου, τουτ' έστι τον διάβολον,

και απαλλάξη τούτους, όσοι φόβω θανάτου διά παντός του ζην ένοχοι ήσαν δουλείας» (Εβρ.2,14-15). Δεν υπάρχει πια θάνατος για τους πιστούς του Χριστού, διότι «ο εγείρας τον Χριστόν εκ νεκρών ζωοποιήσει και τα θνητά σώματα ημών» (Ρωμ.8,11). Δεν υπάρχει αιώνιο δεσμοτήριον να τους κατακρατεί σε ανήλια και αραχνιασμένα διαμερίσματα, μακριά από το ανέσπερο φως του Χριστού. Ο φοβερός άδης υπάρχει για τους αμετανόητους αρνητές και εχθρούς του Χριστού, οι οποίοι θα βασανίζονται εκεί αιωνίως μαζί με τους εντολοδόχους τους αγγέλους της κολάσεως(Ματθ.25,41). Αντίθετα με αυτούς, οι δίκαιοι θα κληρονομήσουν «την ητοιμασμένην βασιλείαν (Του) από καταβολής κόσμου» (Ματθ.25,34).

Αφού νικήθηκε πια ο διάβολος, καταργήθηκε ο θάνατος και έκλεισαν οι πύλες του Άδη, έχουμε κάθε λόγο να βρισκόμαστε σε ψυχική κατάσταση μόνιμης χαράς και ευφροσύνης, διότι οΑναστάς Κύριος έχει καταργήσει το χειρότερό μας εχθρό, το θάνατο με το δικό Του θάνατο! «Ο Θεός ερρύσατο ημάς εκ της εξουσίας του σκότους και μετέστησεν εις την βασιλείαν του υιού της αγάπης αυτού, εν ω έχομεν την απολύτρωσιν, την άφεσιν των αμαρτιών» (Ρωμ.6,15). Υπάρχει μεγαλύτερη ευεργεσία από αυτή; Ο εξαίσιος υμνογράφος του Πάσχαδικαιολογημένα προτρέπει ολόκληρη τη δημιουργία σε άενη ευφροσύνη και ατελεύτητη πανήγυρη: «Ουρανοί μεν επαξίως ευφραινέσθωσαν, γη δε αγαλλιάσθω, εορταζέτω δε κόσμος, ορατός τε άπας και άορατος! Χριστός γαρ εγήγερται ευφροσύνη αιώνιος»!

Στους νοητούς στεναγμούς του Άδη, στους απέλπιδες καγχασμούς των εχθρών του Αναστάντος Χριστού μας και στους θλιβερούς γρυλλισμούς των αρνητών της Αναστάσεώς Του, εμείς οι λελυτρωμένοι, εν «χαρά ανεκλαλήτω και δεδοξασμένη» (Α΄Πετρ.1,8), αντιπαραθέτουμε την ιλαρότητά μας και καταρτίζουμε ασίγαστο αίνο και επινίκια ωδή στο Μεγάλο Νικητή του Πάσχα. Η πίστη μας σ' Αυτόν δεν είναι ένα ρηχό θεωρητικό σχήμα και ο εορτασμός της λαμπροφόρου Αναστάσεώς Του,δεν είναι μια επετειακή και ευκαιριακή ανάπαυλα, αλλά μόνιμη και βαθύτατη οντολογική βίωση του υπέρτατου μυστηρίου της εν Χριστώ απολυτρώσεώς μας.Με άκρατο ενθουσιασμό, κραυγάζουμε με όλη τη δύναμη της ψυχής μας, για να ακουστεί σε όλους τους κόσμους, για να χαροποιήσει κάθε ανθρώπινη ύπαρξη:«μηδείς φοβείσθω θάνατον ήλευθέρωσεν γαρ ημάς ο του Σωτήρος θάνατος. Έσβεσεν αυτόν, υπ' αυτού κατεχόμενος. Εσκύλευσε τον Άδην ο κατελθών εις τον Άδην» (Migne P.G.59,721)!

<https://bit.ly/3vbyTlj>